

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **L. Neumüller Gesellschaft m.b.H. & Co. KG**, se sídlem 3525 Sallingberg 88, Rakousko, zast. Mgr. Janem Cimbůrkem, advokátem se sídlem Bořetín 73, Kamenice nad Lipou, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 3. 2014, čj. 81/510/14 – 2 O 1/14 2884/ENV/14, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 10. 2016, čj. 3 A 66/2014 – 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně v období září až listopadu 2012 provedla mýtní úmyslnou těžbu dřeva a lesní dopravu na lesním pozemku parc. č. 2548/2 v k. ú. Kunžak. Těžba byla zadána tehdejším vlastníkem pozemku, panem L. K. N., který je zároveň společníkem a jednatelem žalobkyně.

[2] Žalobkyně před započetím těžby dne 2. 8. 2012 vyrozuměla o záměru těžby dřevní hmoty v rozsahu 1000 m^3 orgán státní správy lesů, Městský úřad v Jindřichově Hradci. K vyrozumění bylo přiloženo též vyjádření odborného lesního hospodáře, Lesy České republiky, s. p., Lesní správa Český Rudolec (dále jen „OLH“), ze dne 31. 7. 2012. OLH souhlasil s provedením těžby s tím, že k těžbě dojde pouze uvnitř sedmi oblastí, které byly vyznačeny v nákresu přiloženém k vyjádření. V zákresu OLH rovněž vymezil oblast, ve které je možné provést probírku. Před započetím těžby OLH vyznačil hranice těžby také v terénu.

[3] V průběhu provádění těžby OLH zjistil, že si žalobkyně počíná v rozporu s vydaným souhlasem a dochází k poškození lesa. Na tuto skutečnost byla žalobkyně upozorněna dopisem ze dne 26. 11. 2012 a zároveň byla vyzvána k podání vysvětlení. Na jednání dne 4. 12. 2012 pan L. K. N. přislíbil, že vzniklý stav napraví, nicméně území bylo asanováno až během měsíce října 2013 na popud autoritativně uloženého opatření k nápravě.

[4] Místním šetřením správní orgány zjistily, že těžbou vznikly dvě souvislé holiny o výměře 0,42 ha a 1,30 ha, které jsou od sebe odděleny pruhem lesního porostu o šíři 9 m, ve kterém došlo ke snížení zakmenění. Plocha větší holiny byla spojena s plochou nezajištěných kultur sousedního pozemku o výměře 0,15 ha. Dále byl lesní dopravou narušen půdní kryt vytlačením kolejí hlubokých 0,25 m až 1,20 m v celkové délce 200 m a došlo k rozježdění koryta drobné vodoteče. Celkové plošné narušení půdního krytu bylo zjištěno na ploše o rozloze 0,37 ha. Kromě toho bylo poškozeno 5 stromů odřením o ploše větší než 25 cm^2.

[5] S ohledem na tato zjištění Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát České Budějovice (dále jen „ČIŽP“), zahájila správní řízení s vlastníkem lesního pozemku a zadavatelem těžby, panem L. K. N. ČIŽP uzavřela, že došlo k ohrožení a poškození životního prostředí v lese. Za zadání těžby byla panu L. K. N. uložena pokuta ve výši 100 000 Kč a opatření k odstranění poškození lesa.

[6] Poté, co se v řízení se zadavatelem těžby ČIŽP dozvěděla, že provedením těžby byla pověřena žalobkyně, zahájila správní řízení také s ní. V příloze k oznámení o zahájení řízení ze dne 17. 9. 2013 byla žalobkyni stanovena lhůta 15 dnů pro vyjádření k podkladům pro rozhodnutí. Rozhodnutím ze dne 2. 12. 2013 byla za provedení těžby uložena žalobkyni pokuta ve výši 150 000 Kč.

[7] Žalovaný odvolání žalobkyně proti rozhodnutí ČIŽP zamítl.

[8] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobkyně bránila žalobou, kterou městský soud rozsudkem zamítl.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

pokračování

[10] Stěžovatelka v kasační stížnosti předně namítá, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svého rozhodnutí, je nedostatečný. Stěžovatelka zpochybňuje zjištěný stav týkající se rozsahu ohrožení či poškození lesa a dále namítá, že není zřejmé, že původcem škodlivé činnosti byla právě ona.

[11] Dále stěžovatelka namítá, že se správní orgány nezabývaly otázkou zavinění. Stěžovatelka je přesvědčena, že škodlivé následky nezapříčinila vlastním zaviněním. Stěžovatelka zaprvé namítá, že OLH vyznačil hranice těžby v terénu v rozporu s dříve vydaným nákresem. Tyto odlišně vyznačené hranice holin byla stěžovatelka povinna respektovat a nepřekročila je. To, jak OLH přesně vyznačil hranice těžby, orgány neprokázaly. Stěžovatelka dále namítá, že těžbu zadával a řídil jediný společník stěžovatelky a vlastník pozemku, pan L. K. N. V takovém případě bylo nutné zabývat se smluvními vztahy mezi stěžovatelkou a zadavatelem těžby, což správní orgány neučinily.

[12] Stěžovatelka rovněž poukazuje na to, že ve věci byla vedena dvě překrývající se správní řízení a že za týž skutek již byl potrestán pan L. K. N. V řízení vedeném se stěžovatelkou nebyl tento fakt nijak zohledněn, jedná se o dvojí potrestání téhož skutku a postižení majetku téže osoby.

[13] Stěžovatelka polemizuje také s výší jí uložené pokuty a napadá procesní postup správních orgánů.

[14] Žalovaný s kasační stížností nesouhlasí. Námitky kasační stížnosti jsou totožné s námitkami žalobními, proto odkázal na své vyjádření k žalobě. Kasační stížnost navrhuje zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[15] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou.

[16] Důvodnost kasační stížnosti posoudil soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu. Soud nejprve posoudil námitky nedostatečných skutkových zjištění týkajících se poškození lesa [**III.A.**; kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], pak se zabýval otázkou zavinění stěžovatelky [**III.B.**; § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.], následně přezkoumal námitku dvojího postižení téhož skutku [**III.C.**; § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], dále se vypořádal s námitkami týkající se výše uložené pokuty [**III.D.**; § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a nakonec posoudil namítaná procesní pochybení správních orgánů [**III.E.**; § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

[17] Kasační stížnost není důvodná.

III.A. *K námitce nedostatečných skutkových zjištění týkajících se poškození lesa*

[18] NSS se nejprve zabýval námitkou stěžovatelky, že skutkový stav týkající se ohrožení či poškození lesa nebyl dostatečně zjištěn, tedy že nebyly prokázány základní součásti hypotézy vytýkaného deliktu.

[19] Stěžovatelce byla uložena pokuta za spáchání deliktu vymezeného v § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa (dále jen „zákon o ČIŽP"). Podle něho správní orgán uloží pokutu až do výše 5 000 000 Kč právnickým nebo fyzickým osobám, *které svým jednáním nebo opomenutím ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů*.

[20] Po přezkoumání dokumentů obsažených ve správním spisu dospěl zdejší soud ve shodě s krajským soudem k závěru, že správní orgány dostatečně prokázaly, že došlo k poškození lesa. Po provedení těžby byl les zachován ve stavu, který umožnil vytvoření podmínek pro působení škodlivých činitelů.

[21] Pokud jde o stav lesa po provedení těžby, správní orgány zjistily, že těžbou vznikla holá seč o velikosti 1,30 ha a přibližováním vytěžené dřevní hmoty k poškození půdního krytu (konkrétní následky viz bod [4]). O stavu lesa se správní orgány osobně přesvědčily na několika místních šetřeních, své poznatky a odborné názory popsaly v několika posudcích (k tomu viz např. zápis o inspekčním šetření Městského úřadu Jindřichův Hradec ze dne 29. 11. 2012, odborné posouzení Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem ze dne 3. 6. 2013, protokol ČIŽP o kontrolním zjištění ze dne 10. 6. 2013) a stav lesa zachytily rovněž podrobnou fotodokumentací průběžně pořízenou při šetřeních dne 14. 3. 2013, 10. 6. 2013, 24. 9. 2013 a 31. 10. 2013. Rozloha vytěžených ploch je vyobrazena v mapě a správní spis obsahuje rovněž popis způsobu jejich zaměření. Na základě těchto zjištění bylo prokázáno, že stěžovatelka svým jednáním porušila § 31 odst. 2 a 5, § 33 odst. 5 a § 34 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), jehož účelem je stanovit předpoklady pro zachování lesa.

[22] To, že les byl zanechán ve stavu, který umožňuje vytvoření podmínek pro působení škodlivých činitelů, lze seznat z rozhodnutí ČIŽP, která na s. 5 uvádí, že „*rozsáhlá holina má negativní vliv na stabilitu okolních lesních porostů, které budou náchylnější na působení negativních abiotických činitelů, větru a sněhu, rovněž má negativní vliv na půdu a vodní režim v ní a podpoří negativní rozvoj buřeně na ploše holiny. Hloubka vytlačených kolejí vyšší jak 20 cm je brána jako poškození, s nímž se lesní ekosystém již sám obvykle nevypořádá. V kolejích, které tímto nešetrným způsobem přibližování vznikly, došlo k přerušení vodního režimu a v kolejích stagnující voda podmáčí stávající lesní porost a dochází k zhoršení půdních, edafických a stanovištních podmínek*". Závěry ČIŽP potvrzuje také komentář k lesnímu zákonu, kde se konstatuje, že při přílišné velikosti holé seče „[m]*ůže dojít k poškození lesního porostu působením větru, sesuvu půdy nebo k následnému ztížení obnovy lesního porostu, např. v důsledku změny vodních poměrů (suché stanoviště)*" (Drobník, J. *Lesní zákon: komentář.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, komentář k § 31 odst. 2). Proto lesní zákon stanoví maximální rozsah holé seče 1 ha (§ 31 odst. 2 lesního zákona).

[23] Zdejší soud podotýká, že pro naplnění skutkové podstaty deliktu dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP stačí i pouhé vytvoření podmínek pro působení škodlivých činitelů, aniž

by se muselo prokázat, že škodliví činitelé skutečně v lese působí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 16. 10. 2013, čj. 4 As 71/2013-35, bod 19). Přesto ČIŽP ve svém rozhodnutí poukázala na konkrétní působení škodlivých činitelů. Při místním šetření dne 10. 6. 2013 na lesním pozemku zjistila polomy, které již byly napadeny kůrovci.

[24] Stěžovatelka dále zpochybňuje existenci příčinné souvislosti mezi svým jednáním a způsobeným poškozením lesa. Předně namítá, že nebyl zjištěn předtěžební stav, a proto není zřejmé, zda vytýkané poškození lesa zapříčinila až prováděná těžba. Tuto námitku považuje zdejší soud za účelovou. Pokud jde o existenci holin, je zřejmé, že se holiny před započetím těžby na lesním pozemku nenacházely. V nákresu OLH nejsou žádné existující holiny značeny a rovněž ve správním spisu založená porostní mapa vlastnického separátu LHO Český Rudolec s platností od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2018 zobrazuje lesní pozemek před započetím těžby bez holin. Ohledně poškození půdního krytu stěžovatelka uvádí, že příjezdové cesty byly silně rozježděny již před započetím těžby. Správní spis obsahuje mapu s přesným vyznačením poškozeného půdního krytu. Jedná se o plochu, která se kryje s částí plochy těžby prováděné stěžovatelkou. Není tedy pochyb, že stěžovatelka v této oblasti operovala se svojí těžkou harvestorovou technikou, a to navíc v období, kdy byl tento terén značně podmáčen. V takové situaci vyjetí hlubokých kolejí v zemi logicky plyne z činnosti stěžovatelky. Navíc ze správního spisu vyplývá, že se stavem lesního pozemku byl seznámen OLH, jelikož se před zahájením těžby dostavil na lesní pozemek za účelem vyznačení sečí. OLH následně v protokolu ČIZP o kontrolním zjištění ze dne 10. 6. 2013 stvrdil, že k poškození půdního krytu došlo až v průběhu provádění těžby. Z uvedeného vyplývá, že předtěžební stav lesa je poznatelný, a že k ohrožení a poškození lesa došlo až vlivem prováděné těžby.

[25] Zdejší soud hodnotí rovněž jako účelovou argumentaci stěžovatelky, že nebylo prokázáno, že škodlivé následky nezpůsobila činnost jiné osoby. K vytýkanému poškození lesa došlo pouze na lesním pozemku pana L. K. N., a to v období, kdy byli na pozemku přítomni pracovníci stěžovatelky. Činnost jiné osoby na pozemku pana L. K. N., která by způsobila tak rozsáhlé následky, by pracovníci provádějící těžbu zajisté zaznamenali. Žádné konkrétní skutečnosti tohoto typu ovšem stěžovatelka neuvádí a zůstává u pouhých spekulací.

[26] Stěžovatelka se výše uvedenými námitkami snažila zpochybnit existenci příčinné souvislosti mezi svým jednáním a škodlivými následky, nicméně příčinná souvislost plyne z obsahu spisu jednoznačně. Stěžovatelka zůstala u pouhých spekulací, k nimž nenabídla žádné rozumné důkazy a žádné takové důkazy se nenabízely ani ze spisu. Stěžovatelkou navrhovaný výslech pana R. V. měl před krajským soudem potvrdit, že půdní kryt byl vyjetými kolejemi poškozen již před započetím těžby. Zdejší soud se v tomto ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že výslech tohoto svědka byl nadbytečný s ohledem na skutkový stav jednoznačně zjištěný ve správním řízení.

[27] Nadto NSS nesouhlasí s tvrzením stěžovatelky, že si ČIŽP měla k odhadnutí rozsahu poškození lesa obstarat posudek nezávislého znalce. Jak již uvedl zdejší soud v řízení vedeném se zadavatelem těžby, panem L. K. N., v jiné věci, *„neztotožňuje se s názorem stěžovatele, že by oblastní inspektorát ČIŽP nebyl oprávněn odborně odhadnout*

rozsah a intenzitu poškození, resp. ohrožení životního prostředí v lesích, které stěžovatel svým jednáním zapříčinil. Právě naopak, Česká inspekce životního prostředí je specializovaným orgánem státní správy, který musí být z povahy věci odborně vybaven k plnění svých úkolů. V opačném případě by inspekce nemohla plnit zákonem uložené povinnosti, zejména zjišťovat porušení právních předpisů na úseku ochrany životního prostředí (včetně ochrany lesa), ukládat sankce a opatření k nápravě apod. Není samozřejmě vyloučeno, aby účastník řízení odborný úsudek ČIŽP v jednotlivém případě zpochybnil, musel by tak však učinit kvalifikovaným způsobem, ať již s pomocí přizvaného znalce, nebo s využitím svého vlastního odborného vzdělání v dané oblasti, případně poukazem na vadu dokazování postihující závěry ČIŽP“ (rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2015, čj. 6 As 229/2014-82, bod 29, č. 3206/2015 Sb. NSS).

[28] Tento závěr je v souladu s ustálenou judikaturou, podle níž ve správním řízení platí, že se znalec nepřibírá též tehdy, pokud správní orgán disponuje potřebnými odbornými znalostmi či si může opatřit odborné posouzení sporných skutečností ze strany jiného správního orgánu (srov. § 56 správního řádu, blíže viz rozsudek NSS ze dne 12. 5. 2010, čj. 1 Afs 71/2009-113, č. 2313/2011 Sb. NSS, bod 30).

[29] Lze uzavřít, že jednání stěžovatelky způsobilo konkrétní následky, které jsou vymezeny ve skutkové podstatě deliktu, tj. stěžovatelka poškodila životní prostředí v lese tím, že vytvořila podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.

III.B. *Zavinění stěžovatelky*

[30] NSS se dále zabýval otázkou zavinění stěžovatelky. Stěžovatelka je přesvědčena, že nejednala zaviněně, a namítá, že se správní orgány této otázce vůbec nevěnovaly.

[31] Skutková podstata v § 4 písm. c) zákona o ČIŽP (na rozdíl od ostatních skutkových podstat uvedených v § 4) vyžaduje také vlastní zavinění odpovědné osoby (viz bod [19] shora). Naplněním tohoto znaku se proto musí správní orgány při vydávání rozhodnutí náležitě zabývat. Zavinění může být buď nedbalostní, nebo úmyslné. V dané věci stačí pouze zavinění z nedbalosti, neboť z dikce zákona nevyplývá, že by bylo třeba zavinění úmyslného (shodně k témuž ustanovení rozsudek ze dne 30. 6. 2004, čj. 7 A 165/2002 - 25).

[32] Stěžovatelka se svým jednáním dopustila minimálně nedbalosti (k pojmu nedbalosti srov. analogicky § 4 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích). Stěžovatelka si musela být vědoma, že svým jednáním může způsobit následky obsažené ve skutkové podstatě vytýkaného správního deliktu, ovšem bez přiměřených důvodů spoléhala na to, že chráněný zájem neporuší nebo neohrozí. To lze dovodit z postavení stěžovatelky jako společnosti specializující se na těžbu dřeva v lese a z požadavku znalosti příslušné právní úpravy, která stanoví povinnosti a sankce za jejich porušování. Navíc stěžovatelka byla obeznámena s nákresem OLH, který vyobrazuje rozmístění sečí a jejich maximální velikost. Obdobné argumenty uvedl ostatně již žalovaný ve svém rozhodnutí.

[33] Odpovědnosti se stěžovatelka nemůže zbavit odkazem na to, že pouze následovala pokyny OLH spočívající ve vytyčení hranic těžby v terénu.

pokračování

[34] Předně zdejší soud uvádí, že události zachycené ve správním spisu na sebe logicky navazují a svědčí o tom, že hranice těžby byly v terénu vyznačeny v souladu s dříve vyhotoveným nákresem, stěžovatelka tedy musela hranice překročit. Z vyjádření OLH v protokolu o kontrolním zjištění ze dne 10. 6. 2013 vyplývá, že OLH dne 6. 9. 2012 v terénu vyznačil hranice těžby, o čemž svědčí i zbytky značení reflexní barvou. OLH popsal, že vyznačil čtyři oddělené holé seči, a přiznal, že další tři menší seče vytyčeny nebyly. Jakmile OLH zjistil, že těžba neprobíhá podle vyznačení OLH, upozornil na to výzvou ze dne 26. 11. 2012 zadavatele těžby. Stěžovatelka namítá, že hranice těžby nebyly vyznačeny v souladu s nákresem, nicméně k prokázání svých tvrzení nepředložila žádné relevantní důkazy.

[35] Je pravda, že stěžovatelka navrhovala v odvolacím správním řízení a stejně tak v řízení před krajským soudem výslech konkrétních svědků, žalovaný i krajský soud však výslech svědků pro nadbytečnost zamítli. S tímto postupem NSS souhlasí. Konkrétně výslech OLH nebyl nutný, jelikož ten se již k věci písemně vyjádřil v protokolu o kontrolním zjištění ze dne 10. 6. 2013. Dále výslech pana R. V. nebyl pro věc relevantní, protože pan V. nebyl značení vůbec přítomen. Stěžovatelka dodává, že pan R. V. mluvil v průběhu těžby v měsíci říjnu s OLH, který mu údajně nesdělil nic, co by naznačovalo, že stěžovatelka postupuje nezákonně. Tuto skutečnost ovšem není třeba prokazovat výslechem, jelikož ze samotného správního spisu vyplývá, že si OLH všiml překročení holin až při obchůzce dne 9. 11. 2012. To však nevypovídá nic o tom, jak byly hranice těžby ve skutečnosti vyznačeny. Výslech zaměstnance stěžovatelky, pana M. W., by pak nemohl proti jednoznačným skutkovým zjištěním obsaženým ve správním spisu obstát. V tomto ohledu lze dát žalovanému a krajskému soudu za pravdu, že důkaz výslechem tohoto svědka je nadbytečný (jeho výslechem mělo být potvrzeno, že stěžovatelka netěžila vně vyznačené hranice).

[36] NSS dodává, že i v případě, že by snad OLH hranice těžby nevytyčil dle nákresu, ponese stěžovatelka za vzniklý stav lesa odpovědnost. Judikatura dovodila, že „*zákonnou povinností odborného lesního hospodáře je zabezpečovat vlastníku lesa odbornou úroveň hospodaření v lese podle tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení (§ 37 odst. 1 lesního zákona), což tedy rozhodně neznamená, že by odborný lesní hospodář zbavoval vlastníka lesa jeho povinností stanovených uvedenými právními předpisy. Tato skutečnost zároveň nevylučuje případnou soukromoprávní odpovědnost odborného lesního hospodáře vůči vlastníkovi lesa za škodu, která by vlastníkovi vznikla v souvislosti s případným zanedbáním povinností odborného lesního hospodáře*“ (viz rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2015, čj. 6 As 157/2014-53, bod 51).

[37] Dále zdejší soud specifikoval, že „*smlouvou samozřejmě nemůže bez dalšího dojít k přenosu veřejnoprávní odpovědnosti na jinou osobu; pokud však správní orgán posuzuje deliktní odpovědnost konkrétní osoby, která sama zajistila smluvně plnění svých zákonných povinností prostřednictvím jiného, musí být její vlastní jednání naplňující znaky skutkové podstaty správního deliktu prokazováno v kontextu všech učiněných kroků, tedy i zkoumáním existujících smluvních vztahů a jednáním smluvních partnerů v průběhu rozhodného období*“ (rozsudek NSS ze dne 22. 10. 2008, čj. 1 As 15/2007-149).

[38] Ve světle citovaných judikatorních závěrů zdejší soud konstatuje, že stěžovatelka ponese odpovědnost i v případě, že OLH vadně vytyčil hranice těžby. I po eventuálním vadném vytyčení hranic se totiž mohla vyhnout poškození lesa. V rozporu s tím, co se uvádí v kasační stížnosti, nemohla být totiž v žádném případě stěžovatelka v dobré víře ve správnost těžby. Vyznačil-li OLH v terénu místo sedmi sečí z nákresu pouze dvě z nich, a to navíc o rozloze značně odlišné od rozloh holin vyznačených v nákresu, musela si být stěžovatelka vědoma, že značení v terénu není v souladu se zákonem. Zdejší soud přitom nesouhlasí s tvrzením stěžovatelky, že byla povinna hranice těžby vyznačené v terénu následovat. OLH nevystupuje v pozici subjektu nadřazeného stěžovatelce, a nejedná se tedy o jeho veřejnoprávní oprávnění. Jedná se o typ poradenské činnosti při hospodaření v lese, kterou OLH zajišťuje na podnět oprávněné osoby (srov. § 37 lesního zákona). Argumentace stěžovatelky, že se nemohla od vyznačených hranic odchýlit také proto, že sama nebyla schopná bez pochybností promítnout nákres do terénu, nemůže uspět. Stěžovatelka je v dané oblasti profesionálem, a nelze proto vůbec akceptovat, že by nákres do terénu nebyla s to promítnout.

[39] Na odpovědnost stěžovatelky nemůže mít vliv ani skutečnost, že těžbu zadával a řídil jediný společník stěžovatelky a vlastník pozemku, pan L. K. N. NSS opakovaně ve svých rozhodnutích konstatoval, že smluvním ujednáním se nepřenáší veřejnoprávní odpovědnost na jiný subjekt (srov. rozsudky ze dne 22. 10. 2008, čj. 1 As 15/2007-149, ze dne 11. 6. 2009, čj. 7 As 4/2009-67, věc *Městská nemocnice následné péče*, ze dne 12. 1. 2012, čj. 7 As 110/2011–59, č. 2687/2012 Sb. NSS, věc *GATE – 7, spol. s r. o.*, a ze dne 28. 8. 2015, čj. 2 As 43/2015-51, věc *PECKA, spol. s r. o., v likvidaci*). V praxi je za odpovědný subjekt často považován ten, kdo deliktně významné jednání fakticky provedl. Například dle komentáře k zákonu o ochraně přírody a krajiny, jehož obecné závěry lze vztáhnout i na nynější kauzu, „*lze v obecné rovině říci, že* [...] *podmínky pro založení sankční odpovědnosti v převážné většině případů splňuje ten subjekt, který na základě objednávky koná a fakticky části přírody svou činností poškodí. V jednotlivých konkrétních případech je možné se zabývat i otázkou odpovědnosti objednatele, zda i jeho jednání nenaplňuje skutkové znaky deliktu*“ (Miko, L. - Borovičková, H. *Zákon o ochraně přírody a krajiny*, Praha: C. H. Beck, 2007, 2. vydání, s. 331-332). V zásadě každá osoba, která naplní skutkovou podstatu správního deliktu, je tedy za své jednání odpovědná samostatně (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2011, čj. 1 As 86/2011-50).

[40] NSS uzavírá, že stěžovatelka si měla být vědoma svých zákonných povinností, a proto její zavinění dosahuje minimálně formy nedbalosti. Stěžovatelkou uvedené důvody o následování pokynů OLH a zadavatele těžby nejsou způsobilé k tomu, aby ji zprostily odpovědnosti za vytýkaný správní delikt.

[41] Zdejší soud konečně nesouhlasí ani s námitkou stěžovatelky, že se správní orgány otázce jejího zavinění nevěnovaly. Žalovaný tak činí na straně 8 a ČIŽP na straně 5 ve svých rozhodnutích. Oba správní orgány dochází k závěru, že stěžovatelka jednala zaviněně, což je v souladu s výše uvedeným názorem zdejšího soudu. Pokud jde o pokyny OLH, měl žalovaný za prokázané, že stěžovatelka ať už úmyslně či vlastním pochybením překročila hranice vyznačené v terénu, a nebylo třeba se tedy blíže zabývat vlivem pokynů OLH v terénu na zavinění stěžovatelky. Je logické, že ČIŽP se pokyny OLH vůbec nezabývala, protože stěžovatelka v prvostupňovém řízení vyznačení hranic těžby v terénu

nerozporovala. Pan N. se k vyznačení hranic těžby vyjádřil na ústním jednání dne 5. 8. 2013, kde pouze obecně uvedl, že *„v žádném případě nedošlo k překročení vyznačené holiny úmyslně.“* Stěžovatelka poprvé až v odvolání proti rozhodnutí prvého stupně tvrdí, že hranice těžby vytyčené v terénu nepřekročila. To přesvědčivě vyvrátil žalovaný na s. 4 a 5 svého rozhodnutí. Zdejší soud k tomu jen opakuje, že smluvní vztahy nemají vliv na přenos veřejnoprávní povinnosti, a proto správní orgány nepochybily, pokud se smluvními vztahy mezi zadavatelem těžby a stěžovatelkou blíže nezabývaly.

III.C. *K námitce dvojího postižení téhož skutku*

[42] NSS posoudil námitku stěžovatelky, že ve věci byla vedena dvě překrývající se řízení. Stěžovatelka uvádí, že za týž skutek byl již potrestán pan L. K. N., a vytýká správním orgánům, že se nezabývaly tím, zda v případě pana L. K. N. a stěžovatelky nejde o propojené osoby. Stěžovatelka má za to, že z předloženého výpisu z rakouského obchodního rejstříku vyplývá, že pan L. K. N. je jediným společníkem stěžovatelky, a proto dovozuje, že se jedná o dvojí postižení téhož skutku a majetku téže osoby.

[43] Ze správního spisu vyplývá, že ohledně těžby provedené v měsících září až prosinec 2012 na lesním pozemku parc. č. 2548/2 v k. ú. Kunžak byla již ve správním řízení sp. zn. 1308809 uložena pokuta dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP ve výši 100 000 Kč panu L. K. N., který je vlastníkem lesního pozemku, na kterém těžba proběhla, zadavatelem těžby a současně též společníkem a jednatelem stěžovatelky. Správní orgán uvedl, že ve věci bylo možné zahájit současně dvě řízení, protože chráněný objekt byl porušen dvěma odlišnými jednáními, zadáním těžby a provedením těžby. Nejde tedy o totožný skutek.

[44] Zásada *ne bis in idem*, tedy právo nebýt souzen nebo trestán dvakrát za týž čin, je zakotvena v čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, jakož i v čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. K porušení zásady *ne bis in idem* přihlíží zdejší soud z úřední povinnosti (k tomu srov. rozsudky NSS ze dne 4. 3. 2009, čj. 6 As 44/2008-142, č. 1842/2009 Sb. NSS, věc *FTV Prima, spol. s r.o.*). V souladu s konstantní judikaturou se zásada *ne bis in idem* vztahuje nejen na činy, které podle českého právního řádu patří mezi trestné činy, ale také na činy, které podle českého právního řádu patří mezi přestupky či jiné správní delikty (viz např. rozsudky NSS ze dne 16. 2. 2005, čj. A 6/2003- 44, č. 1038/2007 Sb. NSS, ze dne 11. 1. 2012, čj. 1 As 125/2011-163, věc *Obec Kralice nad Oslavou*, bod 23, ze dne 24. 1. 2014, čj. 7 As 34/2013-29, věc *EKOKRATO, s. r. o.*). Není pochyb o tom, že správní delikt dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP má trestněprávní povahu (k tomu srov. rozsudek ve věci *Obec Kralice nad Oslavou*, bod 24, který se zabývá naplněním tzv. „Engelových kritérií“).

[45] Podmínkou pro aplikaci zásady *ne bis in idem* je totožnost osoby, která byla potrestána v předchozím řízení, s osobou trestanou v novém správním řízení, dále totožnost skutku, jehož se týkala věc původní a týká věc nová, a existence pravomocného rozhodnutí. V nyní posuzovaném případě není splněna zejména podmínka totožnosti osoby.

[46] Pokud jde o podmínku totožnosti osoby, zásada *ne bis in idem* nevylučuje, že by za totéž jednání mohly být potrestány dvě různé osoby, jestliže obě stíhala tatáž právní

povinnost. Říká pouze tolik, že za totéž jednání nemůže být potrestána tatáž osoba dvakrát (srov. Prášková, H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 54 n.). Zatímco v prvém řízení byla potrestána za své skutky fyzická osoba – pan L. K. N., v nyní posuzovaném správním řízení byla potrestána stěžovatelka, rakouská obchodní společnost. Nelze přitom ztotožňovat právnickou osobu a jejího společníka.

[47] V oblasti správního práva není vyloučena souběžná odpovědnost dvou subjektů, zadavatele a realizátora těžby. NSS totiž v obdobných věcech týkajících se těžby či kácení dřevin dovodil, že jejich deliktní odpovědnost může nastoupit současně (viz např. rozsudky NSS ze dne 5. 3. 2009, čj. 9 As 50/2008–64, ze dne 27. 7. 2011, čj. 1 As 86/2011–50, č. 2417/2011 Sb. NSS, věc *Lesostavby Frýdek-Místek, a. s.*, a ze dne 23. 9. 2016, čj. 4 As 117/2016- 26, věc *Město Jánské Lázně*).

[48] Na tento závěr nemá vliv ani provázanost subjektů osobou pana L. K. N., kterou nikdo nezpochybňuje. Ve správním právu totiž není vyloučena ani souběžná odpovědnost fyzických a právnických osob za správní delikty, resp. správní delikty právnických osob a přestupky fyzických osob (srov. např. Jemelka, L. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 42, nebo Prášková, H. cit. dílo, s. 60). Podpůrně lze rovněž odkázat na trestněprávní úpravu v § 9 odst. 3 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, který stanoví že [t]*restní odpovědností právnické osoby není dotčena trestní odpovědnost fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 a trestní odpovědností těchto fyzických osob není dotčena trestní odpovědnost právnické osoby*. Obdobně, což lze uvést jen pro ilustraci, v nové právní úpravě správního trestání bude s účinností od 1. 7. 2017 princip souběžné odpovědnosti fyzických a právnických osob zakotven v § 20 odst. 7 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

[49] NSS navíc nesouhlasí s tvrzením stěžovatelky, že byl postižen majetek téže osoby. Základním znakem právnických osob je jejich majetková autonomie (srov. rozsudek NS ze dne 8. 4. 2015, sp. zn. 25 Cdo 4185/2014).

[50] Na potrestání obou subjektů přitom nemůže mít vliv ani údajný příslib zaměstnance ČIŽP, že splní-li pan L. K. N. v rozhodnutí uložené povinnosti, nebude stěžovatelka již pokutována. Toto tvrzení stěžovatelky ostatně nemá žádnou oporu ve správním spisu.

[51] S ohledem na výše uvedené zdejší soud konstatuje, že stěžovatelka a zadavatel těžby jsou dva odlišné subjekty, jejichž souběžná právní odpovědnost není vyloučena. Nejedná se tedy o porušení zásady *ne bis in idem*.

III.D. *K výši uložené pokuty*

[52] NSS se dále věnoval námitkám stěžovatelky vztahujícím se k výši uložené pokuty.

[53] Stěžovatelka předně nesouhlasí s výší jí uložené pokuty. Je prý zcela nepřiměřená následkům jejího jednání; rozsah ohrožení a poškození lesa je nevýznamný. NSS nemůže s touto námitkou souhlasit, jelikož je přesvědčen, že rozsah ohrožení a poškození lesa není nevýznamný. Stěžovatelka svým jednáním porušila hned několik ustanovení lesního

zákona, a to výrazným způsobem (srov. výše vypořádání námitky **III.A.**). Uloženou pokutu ve výši 150 000 Kč nelze považovat za nepřiměřenou, ostatně již jen proto, že za ohrožení a poškození lesa dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP hrozí pokuta až do výše 5 000 000 Kč. Stěžovatelce tedy byla uložena relativně nízká pokuta.

[54] K námitce stěžovatelky, že se ČIŽP nezabývala výnosem z vytěžené dřevní hmoty, zdejší soud uvádí, že ČIŽP nebyla povinna přihlížet k majetkovým poměrům včetně výše zisku z těžby. Rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 20. 4. 2010, čj. 1 As 9/2008 – 133, bod 40, č. 2092/2010 Sb. NSS, konstatoval, že „*správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí*". V nyní posuzovaném případě nedosahuje pokuta takové výše, která by mohla založit likvidační charakter. Majetkové poměry včetně zisku z těžby nejsou uvedeny v taxativním výčtu rozhodných hledisek v § 5 zákona o ČIŽP.

[55] Dále stěžovatelka namítá, že ČIŽP měla při stanovení výše pokuty zohlednit, zda bylo v dané oblasti objektivně možné vytěžit povolené množství dřevní hmoty o objemu 1000 m3; touto skutečností se však ČIŽP vůbec nezabývala. Zdejší soud uvádí, že při posuzování závažnosti správního deliktu dle § 4 písm. c) je třeba zkoumat rozsah ohrožení a poškození lesa těžbou, tedy jak výrazně stěžovatelka překročila limity stanovené v lesním zákoně pro zachování lesa. Celkový vytěžený objem dřevní hmoty není podstatný.

[56] Na výši pokuty nemůže mít vliv ani tvrzení stěžovatelky, že určitý stupeň poškození půdního krytu byl nevyhnutelný. NSS souhlasí s argumentací žalovaného, že jakmile stěžovatelka zjistila, že terén je značně podmáčený, a tedy nevhodný pro užití těžké technologie, měla těžbu přerušit do doby, než budou vhodnější klimatické podmínky. Jak správně podotknul žalovaný, nejednalo se o případ kalamitního stavu (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 4. 2015, čj. 9 As 245/2014-49, věc *PETRA, spol. s r. o.*, bod 27). Ekonomické zájmy stěžovatelky nemohou být upřednostněny na úkor zachování lesa.

[57] NSS rovněž nesouhlasí s námitkou stěžovatelky, že při stanovení výše pokuty nebyla zohledněna skutečnost, že na náklady stěžovatelky již došlo k asanaci vytýkaných poškozených částí lesa. V závěru rozhodnutí ČIŽP na s. 6 se uvádí: „*Bylo rovněž přihlédnuto k tomu, že společnost se aktivně snažila vzniklý stav řešit, v rámci jednání vystupovala vstřícně a na své náklady realizovala asanaci poškozeného půdního krytu a poškozené vodoteče.*" Na tuto skutečnost byla stěžovatelka ostatně již několikrát upozorněna v předchozích rozhodnutích.

[58] Stěžovatelka také upozorňuje na § 55 odst. 1 písm. a) lesního zákona, který stanoví pro stejnou škodlivou činnost nižší maximální výši pokuty. Podle tohoto ustanovení orgán státní správy lesů uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč tomu, *kdo bez rozhodnutí orgánu státní správy lesů o odnětí nebo bez rozhodnutí o omezení pozemky určené k plnění funkcí lesa odnímá nebo omezuje jejich využívání pro plnění funkcí lesa*. Dle stěžovatelky mělo být toto

ustanovení rozhodující pro stanovení výše pokuty. Zdejší soud s tímto tvrzením stěžovatelky nesouhlasí. ČIŽP není v lesním zákoně řazena mezi orgány státní správy lesa, a tedy nemůže být oprávněnou osobou k uložení pokuty dle lesního zákona. K případnému uložení pokuty by byl v daném případě oprávněn v souladu s § 48 odst. 1 písm. n) lesního zákona obecní úřad obce s rozšířenou působností, tj. Městský úřad Jindřichův Hradec. Ten však případ postoupil dne 21. 5. 2013 právě ČIŽP. Dle odborné literatury ČIŽP „*vzhledem k administrativnímu zatížení orgánů státní správy lesů, procesní složitosti deliktů i možnosti vyšších postihů, přebírá od okresních úřadů případy závažného porušení lesního zákona tam, kdy prokazatelně dochází k závažnému poškození ŽP v lesích*“ (Jaké bude české lesní hospodářství v příštím tisíciletí?, *Lesnická práce* č. 1/01). Postavení a činnost ČIŽP jsou přitom založeny na jiném právním předpisu. ČIŽP je oprávněna ukládat pokuty dle § 4 zákona o ČIŽP, který obsahuje vlastní výčet správních deliktů v oblasti ochrany lesa. Svým jednáním stěžovatelka porušila zákon o ČIŽP. Proto byla ČIŽP oprávněna uložit stěžovateli pokutu uvedenou v zákoně o ČIŽP.

III.E. *K námitce procesních pochybení*

[59] Stěžovatelka vytýká ČIŽP také několik procesních pochybení, kterých se ČIŽP údajně dopustila v průběhu správního řízení.

[60] NSS se nejprve zabýval námitkou, že za stěžovatelku se zúčastnili jednání před správním orgánem pan L. K. N. a pan R. V., přičemž ani jeden neovládá jazyk toho druhého v dostatečné míře pro porozumění jednání před správním orgánem. ČIŽP měla dle stěžovatelky obstarat tlumočníka z úřední povinnosti. NSS k tomu uvádí následující. Právo na tlumočníka zakotvuje samotná Listina základních práv a svobod v čl. 37 odst. 4. Dále podle § 16 odst. 3 správního řádu *každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočníků, kterého si obstará na své náklady*. Judikatura upřesňuje, že „*právo na tlumočníka předpokládá jistou aktivitu dané osoby, která má podle citovaného článku (pozn. čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod) prohlásit, tedy dát zřetelně najevo, že jazyk, jímž se vede jednání, neovládá*” (rozsudek NSS ze dne 11. 11. 2010, čj. 7 As 82/2010-53).

[61] K tomu dále zdejší soud konstatoval, že „*správní orgán je povinen ustanovit účastníkovi řízení tlumočníka tehdy, jestliže o to účastník požádá. Správní orgán, který neustanovil účastníkovi řízení tlumočníka za situace, kdy účastník neprohlásil, že neovládá český jazyk, a tato skutečnost nevyplynula ani z obsahu správního spisu, neporušil právo účastníka na přítomnost tlumočníka*“ (rozsudek NSS ze dne 8. 11. 2012, čj. 2 As 99/2012–24, dále viz např. rozsudky NSS ze dne 27. 1. 2004, čj. 6 A 17/2000-54, č. 341/2004 Sb. NSS, a ze dne 3. 9. 2008, čj. 1 As 28/2008-76, bod 11). Stěžovatelka byla poučena v příloze k oznámení o zahájení správního řízení o právu na tlumočníka. Přibrání tlumočníka nebylo v řízení před správními orgány požadováno a tato skutečnost nevyplývá ani ze správního spisu. ČIŽP tedy nepochybila, jelikož nebyla povinna ustanovit tlumočníka z úřední povinnosti.

[62] Stěžovatelka též poukazuje na skutečnost, že pan R. V. nebyl zmocněn jednat za stěžovatelku. Zdejší soud se ztotožňuje s argumentací městského soudu, že pan R. V.

nebyl zmocněncem stěžovatelky, jelikož správní spis neobsahuje žádnou plnou moc, která by o jeho zmocnění svědčila. Pan R. V. se na jednání s ČIŽP dostavoval vždy společně s jednatelem společnosti panem L. K. N., tedy přítomnost pana R. V. byla ze strany stěžovatelky schvalována. Zdejší soud proto považuje tuto námitku stěžovatelky za účelovou.

[63] NSS se vypořádal také s tvrzením stěžovatelky, že patnáctidenní lhůta, která jí byla určena pro seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí v prvostupňovém správním řízení, byla příliš krátká. Dle § 36 odst. 3 správního řádu *musí být účastníkům dána možnost vyjádřit se k podkladům před vydáním rozhodnutí ve věci*. Dále dle § 39 odst. 1 a 2 *správní orgán účastníkovi určí přiměřenou lhůtu k provedení úkonu, pokud ji nestanoví zákon a je-li toho zapotřebí. Určením lhůty nesmí být ohrožen účel řízení ani porušena rovnost účastníků.*[...] *Lhůtu určenou správním orgánem může na žádost účastníka správní orgán za podmínek stanovených v odstavci 1 usnesením přiměřeně prodloužit.* Z toho vyplývá, že správní orgán musí pro seznámení s podklady pro rozhodnutí stanovit lhůtu přiměřenou. Délka lhůty by měla zohlednit složitost případu a poskytovat účastníkům reálnou možnost učinit plnohodnotné vyjádření. Dle zdejšího soudu byla patnáctidenní lhůta dostačující. Stěžovatelce byl předmět řízení dostatečně znám také díky řízení vedenému s panem L. K. N. Jestliže byla pro stěžovatelku lhůta příliš krátká, měla možnost požádat o její prodloužení. Ze správního spisu nevyplývá, že byla žádost o prodloužení podána, a ostatně to netvrdí ani stěžovatelka. Lze dodat, že sám správní orgán nemůže lhůtu prodloužit ex offo (srov. Potěšil, L. *Správní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015, s. 221-222).

[64] NSS přezkoumal rovněž tvrzení stěžovatelky, že dozvěděl-li se správní orgán v průběhu těžby o poškozování lesa, měl provádění těžby zastavit, k čemuž má potřebnou pravomoc. Nynější věc však byla oficiálně postoupena ČIŽP až během následujícího roku, kdy těžba již byla ukončena.

[65] S ohledem na vše výše uvedené NSS konstatuje, že k namítaným procesním pochybením nedošlo, a námitky stěžovatelky proto nejsou důvodné.

IV. Závěr a náklady řízení

[66] NSS proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[67] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. ledna 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu